

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ОРІЄНТИРІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Ботіка Т.С., к.і.н., доц., Соловей А.О., к.і.н., доц.
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Важливою складовою державотворчих орієнтирів будь-якого суспільства виступає політична культура. В умовах сьогодення у світі спостерігається тенденція щодо підвищення інтересу до питань політичної культури. Наразі знання про політичну культуру соціальних і політичних суб'єктів є однією з умов ефективності розвитку суспільства.

Можна з упевненістю стверджувати, що сучасність характеризується певною трансформаційністю. Глобалізація, інтеграційні тенденції, інформаційні технології, міграційні потоки тощо свідчать про те, що кожна держава швидко змінює вектори свого загального та політичного функціонування. Сьогодні практично всі країни відчувають серйозні зміни, адаптуються до нових умов. Це обумовлює нові правила гри для всіх учасників світового співіснування без винятку. Зазначені реалії потребують нових підходів, знань та навичок політичної культури [1], які не тільки віддзеркалюють наявні суспільні труднощі та суперечності, але й самі суттєво впливають на перебіг політичних подій.

Кожне суспільство має свою конфігурацію політичної культури. Це залежить від його історії, соціально-класової структури, типу й характеру політичної системи, економічних засад та інших обставин. Крім того, поняття нерозривно пов'язане з моделями демократії та громадянського суспільства. Аналіз проблеми політичної культури дає можливість зрозуміти, чому групи людей або цілі народи, діючи в межах ідентичних політичних систем, але ж виховані на різних цінностях та маючи різноманітний історичний досвід, по-різному сприймають одні й ті самі політичні події, по-різному поведуться у політичних ситуаціях. Визначивши спільні характерні ознаки політичної культури в різних країнах, можна окреслити певну тенденцію та основні критерії, що впливають на формування політичної культури особи в перехідних суспільствах, і отримати більш чітке трактування цього явища.

Для України є актуальною проблема радикального оновлення, трансформації посткомуністичної політичної культури в національну, суверенну і демократичну за змістом і духом, таку, що відродить українство, піднесе його до рівня найрозвинутіших народів світу.

Тому, говорячи про необхідність підтримки демократичних процесів у нашій державі, ми не повинні забувати, що однією з обов'язкових умов демократичних перетворень, змін у політичній та соціально-економічній сферах життєдіяльності суспільства є системні зміни в політичній культурі, як на рівні окремої людини, так і на рівні суспільства в цілому [2]. Саме

категорія політичної культури розглядається як одна з ключових у процесі вивчення та прогнозування політичних процесів у конкретному суспільстві.

Незважаючи на те, що проблематика політичної культури чимдалі більше стає предметом детальних досліджень, яке обумовлено вже зазначеною їй безперечною значущістю, і досі залишаються поширеними спрощені та здебільшого перекручені визначення цього питання.

Найчастіше його тлумачать у термінах підтримки народом правлячого режиму, прихильності громадян до якоїсь ідеології або політичної сили.

Нерідко можна бачити, як спроби оцінити стан політичної культури суспільства обмежуються побудовою конкретних рейтингів довіри населення до органів влади або політичних діячів. При цьому усталилося констатувати низький рівень політичної культури та соціальної відповідальності в Україні [3].

Термін «політична культура» вперше був запропонований у XVIII ст. німецьким просвітителем І. Гердером. Показово, що він не вкладав нинішнього змісту в це поняття і навіть не припускав, що концепція політичної культури може так істотно впливати на політичну науку та практику.

Багато науковців попередником терміну «політична культура» вважали поняття «національний характер». Саме тому певний час у науці, особливо в XIX ст., окремі елементи політичної культури досліджувалися в контексті аналізу національного характеру. Згодом, особливо в кінці XIX – на початку XX ст. це поняття почало використовуватися багатьма політичними школами різних напрямів. Причиною активізації уваги до питань політичної культури стало проникнення в науку після Другої світової війни різних концепцій культури, збільшення кількості спроб розглядати політичні вектори в культурних, соціокультурних і соціально-психологічних аспектах.

У сучасній науці немає загальноприйнятого визначення поняття «політичної культури». Більшість західних та українських дослідників поняття «політичної культури» розглядають як частину загальнонаціональної культури у сфері політичного життя, сукупність політичних знань, ціннісних орієнтацій, настанов, умінь, навичок політичної діяльності [4].

Таким чином, характер суспільного життя значною мірою визначається досягнутим рівнем політичної культури. Відтак, для України особливо пріоритетним є завдання створити цілісну систему політичної освіти, розраховану на всі категорії громадян, яка ґрунтувалася б на концептуальних засадах, що відповідають завданням створення української політичної нації, громадянського суспільства і правової демократичної держави. На шляху подальшого розвитку України першочергового значення набуває формування демократичної політичної свідомості, отримання досвіду та навичок активної політичної поведінки, подолання існуючої

фрагментарності історичної пам'яті та становлення на цій платформі грамотної громадянської політичної культури.

Виходячи з вищевикладеного, потрібно відмітити, що об'єднати українське суспільство в єдину націю можна лише тоді, якщо буде реалізована споконвічна мрія існування Соборної України та українців, як єдиного організму на основі демократизації політики державотворення.

Література

1. Остапенко М.А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К. МАУП. 2008. 96 с.
2. Новікова Н.Є. Особливості формування політичної культури особистості в умовах трансформації суспільства на прикладі України / Наукові записки НаУКМА. Політичні науки. 2016. Т. 186. С. 67 – 71.
3. Жадан І., Кісельов С., Кісельова О., Рябов С. Політична культура та проблеми громадянської освіти в Україні. Аналітичний звіт. К. Тандем. 2004. 80 с.
4. Марковець В.М. Політична культура як складова духовної культури суспільства / Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 94 – 96.

159. Брюшкова Н.О., Шпак В.В. ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	547
160. Добрянська Н.А., Курченко Д.С. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ.....	550
161. Колеснікова К.С. ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЕЛЕКТРОННИЙ ФОРМАТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	553
162. Молодід А.Ю. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСОКНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	557
163. Мужайло В.Д., Мужайло С.В., Щербак А.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	562
164. Науменко Ю.В., Черкасов Д.Ф. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	567
165. Ніколюк О.В. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ ГРОМАД.....	570
166. Пурицхванідзе О.В. ПРОПАГАНДА ЯК КОМУНІКАТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	573
167. Мануїлова К.В., Гойман Т.А., Ізотова М.С. ПРОБЛЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ.....	576
168. Чумакова Г.В. ЦИФРОВА АДЖЕНДА УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ ТА ІНСТРУМЕНТИ РОЗВИТКУ	581
169. Тетью А.П., Калін Д.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ І ГРОМАД В УМОВАХ ШВИДКИХ ЗМІН.....	583
170. Ботіка Т.С., Соловей А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ОРІЄНТИРІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	586
171. Мельник Ю. М., Тодорова С. М., Шевченко Г.А. ЗНАЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	589